

## TỔNG HỢP BIÊN ĐÔNG TUẦN QUA (từ 29/8 đến 4/9)

### *Sự kiện chính trong tuần*

- Tàu sân bay Trung Quốc chạy thử thành công
- Tổng thống Philippines thăm chính thức Trung Quốc
- Đối thoại chiến lược quốc phòng an ninh Việt - Trung lần hai tại Bắc Kinh
- Bộ Quốc phòng Mỹ công bố báo cáo “Sự phát triển quân sự và an ninh của nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa”
- Đối thoại ba bên cấp cao Ấn Độ, Mỹ và Nhật về “những vấn đề khu vực và toàn cầu cùng quan tâm”
- Chu Vĩnh Khang, Ủy viên thường vụ BCT ĐCS Trung Quốc, thăm Campuchia
- Bài “Đã đến lúc cần xem xét lại luật biển” của Lý Kim Minh, giáo sư Trung tâm Nghiên cứu ĐNÁ, Đại học Hạ Môn.

### I. Động thái của các quốc gia

#### + Trung Quốc:

Ngày 20/8, ông Chu Vĩnh Khang, Ủy viên thường vụ Bộ Chính trị Đảng Cộng sản Trung Quốc, thăm Campuchia. Dịp này ông Hun Sen nhắc lại lập trường chính trị của Campuchia vẫn tiếp tục ủng hộ chính sách “Một Trung Hoa” cũng như ủng hộ tuyên bố chủ quyền của Trung Quốc trên đảo Đài Loan và những vùng biển tranh chấp khác. Giới quan sát đã đặc biệt ghi nhận chiều hướng tăng cường hợp tác Phom Penh - Bắc Kinh vào lúc quan hệ Trung Việt có căng thẳng vì hồ sơ Biển Đông<sup>1</sup>.

---

<sup>1</sup><http://www.viet.rfi.fr/chau-a/20110827-trung-quoc-tang-cuong-hop-tac-voi-cam-bot>

**Tàu sân bay Trung Quốc chạy thử thành công.** Trung Quốc cho biết tàu sân bay đầu tiên đã hoàn thành “những mục tiêu dự kiến” trong chuyến chạy thử. Bộ quốc phòng Trung Quốc hôm thứ Tư nói tàu sân bay này đã trở về cảng và những thử nghiệm khác của chiếc tàu dài 300 mét này sẽ được thực hiện sau đó trước khi chính thức được sử dụng<sup>2</sup>.

**Ngày 30/8, tàu ngư chính 306 đã chính thức được bàn giao cho Trạm ngư chính của Ủy ban công tác Hoàng Sa, tỉnh Hải Nam (Trung Quốc) sử dụng.** Tàu ngư chính này và các tàu ngư chính 308, 309 sẽ tạo thành đội tàu ngư chính chuyên dụng đầu tiên thực hiện chấp pháp hàng ngày ở vùng biển Hoàng Sa. Nhằm thích ứng với yêu cầu bảo vệ ngư chính ở vùng biển Hoàng Sa, tàu ngư chính 306 được thiết kế không lớn, nhưng có tốc độ tương đối nhanh, thiết bị hiện đại, phạm vi chấp pháp rộng<sup>3</sup>.

**“Thủ tướng mới của Nhật cần tôn trọng lợi ích cốt lõi của Trung Quốc”.** Nhật bản cần thể hiện sự tôn trọng đầy đủ đối với chủ quyền quốc gia và toàn vẹn lãnh thổ của Trung Quốc, nhất là các vấn đề liên quan đến đảo Điếu Ngư. Bắc kinh cũng sẵn sàng gác lại bất đồng, cùng Nhật khai thác tài nguyên xung quanh đảo Điếu Ngư, với điều kiện rằng Tokyo công nhận chủ quyền hoàn toàn của Trung quốc trên quần đảo này. Ngoài ra Nhật bản nên thừa nhận yêu cầu chính đáng của Trung Quốc trong việc hiện đại hóa quân sự để bảo vệ lợi ích quốc gia<sup>4</sup>.

**“Hợp tác Trung quốc – Philippin phụ thuộc vào việc giải quyết tốt các tranh chấp lãnh hải”.** Trung quốc luôn bày tỏ nước này có chủ quyền không thể tranh cãi với các đảo và vùng biển xung quanh – một phần lợi ích cốt lõi của Trung Quốc. Bắc kinh sẵn sàng tuân theo nguyên tắc gác lại bất đồng và tìm kiếm sự phát triển chung. Trung Quốc nhiều lần kêu gọi philippin chấm dứt các hành động gây phương hại đến chủ quyền và lợi ích biển của Trung Quốc ở Biển Đông, chấm dứt những phát biểu vô trách nhiệm nhưng

---

<sup>2</sup>[http://www.voanews.com/vietnamese/news/china-aircraft-carrier-08-31-11\\_128840793.html](http://www.voanews.com/vietnamese/news/china-aircraft-carrier-08-31-11_128840793.html)

<sup>3</sup>Báo Đường sắt Dương Thành (Quảng Châu) ngày 31/8

<sup>4</sup>[http://news.xinhuanet.com/english2010/china/2011-08/29/c\\_131082001.htm](http://news.xinhuanet.com/english2010/china/2011-08/29/c_131082001.htm)

một số chính trị gia Philippin không nhận thức một cách nghiêm túc đối với các yêu cầu chính đáng của Trung Quốc<sup>5</sup>.

**“Đã đến lúc cần xem xét lại luật biển”** của tác giả *Lý Kim Minh*, giáo sư Trung tâm Nghiên cứu ĐNÁ, Đại học Hạ Môn, Phúc Kiến. Theo tác giả này, trong lúc căng thẳng gia tăng tại Biển Đông, một số nước láng giềng của Trung Quốc kiên quyết giải quyết tranh chấp đơn giản thông qua khuôn khổ Công ước Luật Biển LHQ (UNCLOS), mà phớt lờ lịch sử và vi phạm luật đương đại, học thuyết về luật quốc tế. Mặc dù hiện nay UNCLOS là luật quốc tế điều chỉnh các hoạt động có liên quan đến biển nhưng luật này không thể phủ nhận chủ quyền lịch sử của Trung Quốc đối với các đảo Trường Sa. Bằng việc lợi dụng những khiếm khuyết của UNCLOS, các nước xung quanh Biển Đông đã xâm chiếm các đảo Trường Sa, cản trở Trung Quốc khai thác dầu ngoài khơi và xua đuổi thậm chí làm chìm các tàu đánh cá Trung Quốc<sup>6</sup>.

**“Cách tiếp cận mềm che dấu chiến lược mới của Mỹ”** của tác giả *Zhu Bingyuan*, Hiệu trưởng Trường Triết học Mác, Đại học Tô Châu. Những xung đột gần đây nhất về vấn đề Biển Đông đã cho thấy rõ chính sách ngoại giao thông minh của Mỹ. Mặc dù tuyên bố trung lập nhưng thực tế Mỹ vẫn ngả về phía Việt Nam và Philippin. Tất cả những sự kiện trên chứng tỏ việc sử dụng sức mạnh thông minh nhằm xây dựng hình ảnh một quốc gia “thân thiện và nhã nhặn” với mục tiêu chiến lược lâu dài là quyết tâm duy trì sự thống trị toàn cầu nhằm bảo đảm an ninh và thịnh vượng của Mỹ. Điều quan trọng nhất hiện nay là Trung Quốc phải đủ mạnh để tồn tại mạnh mẽ hơn trong các tranh chấp khu vực và khiến Mỹ có ít không gian hơn trong việc chơi bài tiếp theo sẽ là độ sức ngoại giao<sup>7</sup>.

+ *Phi-líp-pin:*

---

<sup>5</sup> [http://news.xinhuanet.com/english2010/indepth/2011-08/31/c\\_131086932.htm](http://news.xinhuanet.com/english2010/indepth/2011-08/31/c_131086932.htm)

<sup>6</sup> Trung Quốc Nhật báo ngày 30/8

<sup>7</sup> “Soft approach conceals devious new US strategy”,

<http://www.globaltimes.cn/NEWS/tabid/99/articleType/ArticleView/articleId/672909/Soft-approach-conceals-devious-new-US-strategy.aspx>

**Tổng thống Philippines thực hiện chuyến đi quan trọng tới Trung Quốc.** Trả lời phỏng vấn báo chí Trung Quốc ngày 26/8, ông Aquino bày tỏ mong muốn thông qua chuyến thăm Trung Quốc sẽ tăng cường quan hệ Trung Quốc – Phillipines và nỗ lực xóa bỏ cục diện có thể gây căng thẳng cho hai nước. Khi đề cập đến vấn đề Biển Đông, TTh Aquino nói cả Trung Quốc và Phillipines cần căn cứ trên luật pháp quốc tế để giải quyết vấn đề BD thông qua đối thoại hòa bình<sup>8</sup>.

**Ngày 31/8, Chủ tịch Trung Quốc Hồ Cẩm Đào hội đàm với Tổng thống Philippines Aquino tại Bắc Kinh.** Về vấn đề Biển Đông, Hồ Cẩm Đào cho biết, Trung Quốc sẵn sàng cùng với các nước ASEAN trong đó có Phillipines, tích cực thực hiện "Tuyên bố về ứng xử của các bên tại Biển Đông", cùng nhau xây dựng Biển Đông thành vùng biển hoà bình, hữu nghị và hợp tác. Theo Tổng thống Aquino, Phillipines tái khẳng định nỗ lực giữ gìn hoà bình và ổn định của khu vực, nỗ lực thực hiện "Tuyên bố về ứng xử của các bên tại Biển Đông". Vấn đề Biển Đông không phải là toàn bộ của quan hệ Phillipines – Trung Quốc, không nên ảnh hưởng sự phát triển quan hệ song phương, ảnh hưởng quan hệ hữu nghị và hợp tác trong các lĩnh vực giữa hai nước<sup>9</sup>.

**Tổng thống Philippin Benigno Aquin cho biết Trung Quốc đang đẩy nhanh việc hình thành một bộ quy tắc ứng xử Biển Đông mang tính ràng buộc về mặt pháp lý.** Một động thái có thể làm giảm sự đối đầu trong các vùng biển được yêu sách bởi nhiều nước. Trung Quốc muốn có những luật lệ rõ ràng về những hoạt động trên biển, không chỉ dừng ở những hướng dẫn không mang tính ràng buộc mà nước này đã tán thành tại hội nghị tháng 7 với các quốc gia ĐNA ở Bali<sup>10</sup>.

---

<sup>8</sup> Mạng Hoàn cầu, Nhân dân nhật báo ngày 28/8

<sup>9</sup> [http://english.gov.cn/2011-08/31/content\\_1937679.htm](http://english.gov.cn/2011-08/31/content_1937679.htm)

<sup>10</sup> “China Pushing for Binding S. China Sea Code, Aquino Says”,

<http://www.bloomberg.com/news/2011-08-31/china-wants-binding-conduct-code-in-s-china-sea-aquino-says.html>

**Ngày 3/9, Tổng tham mưu trưởng các lực lượng vũ trang Philippines tuyên bố hải quân nước này sẽ tiếp tục tăng cường tuần tra trên Biển Đông.** Tướng Eduardo Oban bày tỏ hy vọng tranh chấp trên biển giữa Philippines với Trung Quốc và các nước khác sẽ hạ nhiệt sau chuyến thăm của Tổng thống Aquino tuy nhiên nhấn mạnh lập trường cứng rắn của Philippines trong tranh chấp lãnh thổ sẽ không thay đổi nhiều<sup>11</sup>.

**Phó Tổng thống Philippines Jejomar Binay “Các bên khi đưa ra yêu sách biển phải dựa trên nguyên tắc công bằng”.** Philippines tin rằng chỉ có một cách tiếp cận dựa trên các nguyên tắc được thừa nhận trên biển Đông mới đảm bảo kết quả tốt nhất có thể đạt được. Do vậy hy vọng tuyên bố về quy tắc ứng xử trên biển Đông (DOC) năm 2002 sẽ sớm được chuyển thành bộ quy tắc ứng xử (COC), dựa trên cơ sở luật pháp quốc tế, bao gồm luật biển Liên hợp quốc (UNCLOS)”<sup>12</sup>.

+ Mỹ:

**Ngày 24/8, Bộ quốc phòng Mỹ công bố báo cáo thường niên “Sự phát triển quân sự và an ninh của nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa”.** Hải quân Trung Quốc đang ngày càng chuyển nhiều nguồn lực từ Hạm đội Bắc Hải sang cho Hạm đội Nam Hải, làm gia tăng đáng kể sức mạnh của Trung Quốc ở Biển Đông đang có tranh chấp. Các nhà phân tích nói rằng báo cáo trên phản ánh mối quan tâm của Mỹ, Nhật Bản và các nước láng giềng của Trung Quốc ở ĐNÁ về việc Bắc Kinh không ngớt đầu tư vào những kỹ thuật và trang thiết bị quân sự có tính tấn công cùng với thái độ hung hãn của Trung Quốc hồi gần đây trong các vụ tranh chấp chủ quyền biển đảo trong khu vực<sup>13</sup>.

+ Đài Loan:

---

<sup>11</sup>Mạng Phụng hoàng, Tinh đảo Hoàn cầu ngày 4/9

<sup>12</sup><http://quocphong.baodatviet.vn/Home/QPCN/Philippines-Tuyen-bo-lanh-hai-phai-cong-bang/20118/164366.datviet>

<sup>13</sup><http://www.voanews.com/vietnamese/news/china-military-8-27-11-128523268.html>. Chi tiết về bản báo cáo này tại: [www.defense.gov/pubs/pdfs/2011\\_CMPR\\_Final.pdf](http://www.defense.gov/pubs/pdfs/2011_CMPR_Final.pdf)

**Đài Loan xem xét du lịch sinh thái như một cách thức để khẳng định tuyên bố lãnh thổ.** Đài Loan dự định mở cửa hòn đảo Dongsha cho du khách. Theo Đài Bắc đây có thể là một phương sách ôn hòa để khẳng định chủ quyền của họ. Đài Loan coi nỗ lực bảo toàn môi trường hải sinh và kèm theo đó là nền ngư nghiệp của cả vùng, là một cách biểu lộ sức mạnh mềm của mình.<sup>14</sup>

+ Nhật:

**Nhật Bản cân nhắc xây dựng căn cứ quốc phòng gần đảo Đài Loan.** Bộ Quốc phòng nước này đang xem xét việc mua lại khu đất đất thuộc sở hữu nhà nước trên đảo Yonaguni của tỉnh Okinawa để cho đóng tại đây một lực lượng giám sát bờ biển; động thái được xem là phản ứng rõ ràng trước việc Trung Quốc gia tăng các hoạt động quân sự trên biển<sup>15</sup>.

**Tân bộ trưởng ngoại giao Nhật Koichiro Gemba bày tỏ mối quan ngại về các hoạt động trên biển của Trung Quốc.** “Mối quan hệ của Nhật Bản với Trung Quốc rất quan trọng. Nhưng chúng ta đều biết việc mở rộng các hoạt động trên biển của Trung Quốc ngày càng thấy rõ. Trung Quốc cần phải minh bạch hơn trong những hoạt động này<sup>16</sup>.”

---

<sup>14</sup><http://www.voanews.com/vietnamese/news/asia/taiwan-islands-08-29-2011-128583553.html>

<sup>15</sup><http://mdn.mainichi.jp/mdnnews/news/20110821p2g00m0dm001000c.html>

<sup>16</sup><http://mdn.mainichi.jp/mdnnews/news/20110903p2g00m0dm017000c.html>

## II. Quan hệ các nước

### a. Trung Quốc - Việt Nam:

**Đối thoại chiến lược quốc phòng an ninh Việt - Trung lần hai diễn ra vào ngày 28/8 tại Bắc Kinh.** Trung tướng Vịnh, thứ trưởng Bộ Quốc phòng phụ trách đối ngoại và Thượng tướng Mã Hiểu Thiên, Phó Tổng tham mưu trưởng Quân giải phóng nhân dân Trung Quốc, đã ‘thẳng thắn trao đổi’ những vấn đề còn khác biệt trong quan hệ giữa hai nước. Theo ông Nguyễn Chí Vịnh, “xử lý mối quan hệ Việt Nam - Trung Quốc” là một khía cạnh của tranh chấp trên Biển Đông. Việt Nam luôn coi trọng “quan hệ đại cục” với Trung Quốc và mong muốn hai bên tìm được giải pháp “cùng thắng”. Ông cũng nói cơ sở để giải quyết các tranh chấp ở Biển Đông là luật pháp quốc tế vì đó là những vấn đề mang tính quốc tế và những vấn đề chỉ liên quan đến hai nước thì chỉ cần hai nước giải quyết với nhau. Tuy nhiên, ông khẳng định Việt Nam “không bao giờ nhượng bộ vô nguyên tắc về chủ quyền”<sup>17</sup>.

### b. Ấn độ-Mỹ-Nhật bản:

**Lần đầu tiên Ấn Độ, Mỹ và Nhật Bản tổ chức cuộc đối thoại ba bên cấp cao về “những vấn đề khu vực và toàn cầu cùng quan tâm”.** Cuộc gặp sẽ diễn ra tại Tokyo vào ngày 7/10 tới với nội dung trao đổi quan điểm của các bên ở Ấn Độ Dương và khu vực CÁ - TBD, cơ chế đối thoại an ninh ba được quyết định thành lập vào lúc Trung Quốc liên tiếp có những hành động “hù dọa” các nước láng giềng, từ Việt Nam, Philippin, cho đến Nhật Bản và mới đây là Ấn Độ. Hành động phát tín hiệu cảnh cáo của Trung Quốc đối với tàu đổ bộ INS Airavat của Ấn Độ trung tuần tháng 7 vừa qua đã được giới phân tích cho là Trung Quốc lưu ý New Delhi là không nên can thiệp vào Biển Đông<sup>18</sup>.

---

<sup>17</sup>[http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2011/08/110830\\_nguyenchivinh\\_china.shtml](http://www.bbc.co.uk/vietnamese/vietnam/2011/08/110830_nguyenchivinh_china.shtml)

<sup>18</sup>Mạng BBC tiếng Trung ngày 4/9

### III. Phân tích và đánh giá

**“Tương lai của Biển Đông là xung đột”** của học giả *Robert D. Kaplan*, chuyên gia cao cấp của Trung tâm An ninh Mỹ mới. Theo đó nhận định các vùng biển thuộc Biển Đông có thể tạo thành tuyến đầu về quân sự trong những thập kỷ tới. Trong khi Trung Quốc đang xây dựng quân đội của mình một cách đáng kể thì các nước Đông Nam Á cũng vậy, ngân sách quốc phòng của họ tăng lên khoảng 1/3 trong thập kỷ qua, ngay cả khi ngân sách quốc phòng của châu Âu giảm xuống<sup>19</sup>

**“Trung Quốc có thể bảo vệ được “lợi ích cốt lõi” tại Biển Đông hay không?”** của hai tác giả *Toshi Yoshihara, James R. Holmes*. Đặt giả thiết cho cuộc tranh luận rằng Trung Quốc coi vấn đề Biển Đông là “lợi ích cốt lõi” của quốc gia, để bảo vệ “lợi ích cốt lõi” của mình, Trung Quốc có thể tăng cường các nỗ lực ngoại giao và quân sự ở mức cao nhất. Nhưng liệu Quân đội giải phóng nhân dân (PLA) có thể thực hiện điều đó và bằng cách nào? Có một khoảng cách khá xa giữa quan điểm của Trung Quốc về những lợi ích cốt lõi và khả năng của họ để đạt được những lợi ích đó. Bắc Kinh phải đối mặt với những thách thức căng thẳng về an ninh tại các biển gần kề, đó là chưa kể đến những thách thức ngoài khu vực mà cũng không kém quan trọng hơn những thách thức tại khu vực Đông Nam Á.<sup>20</sup>

**“Tại sao Trung Quốc là đối tượng của sự nghi ngờ và thù nghịch”** của *Bhaskar Roy*. Bất kể nhận thức gì được rút ra về Trung Quốc đều từ những lời nói và hành động của nước này, trong những năm gần đây kết luận được rút ra là sự quan ngại về các ý định của Trung Quốc. Việc thiếu minh bạch từ phía Trung Quốc, đặc biệt là quy mô chiến lược và quân sự càng tăng thêm sự hồ nghi. Đây là thời điểm các nhà lãnh đạo Bắc Kinh

---

<sup>19</sup>Robert D. Kaplan, “The South China Sea Is the Future of Conflict”, [http://www.foreignpolicy.com/articles/2011/08/15/the\\_south\\_china\\_sea\\_is\\_the\\_future\\_of\\_conflict](http://www.foreignpolicy.com/articles/2011/08/15/the_south_china_sea_is_the_future_of_conflict).

<sup>20</sup>Toshi Yoshihara, James R. Holmes, “Can China Defend a “Core Interest” in the South China Sea?“, <http://www.twq.com/11spring/index.cfm?id=429>



cần suy xét sâu hơn để tìm ra tại sao Trung Quốc lại là một siêu cường không đáng tin nhất trên thế giới<sup>21</sup>.

**“Việt Nam không thể đàm phán với Trung Quốc về quần đảo Hoàng Sa”** của Greg Torode trên SCMP. Bất chấp các thỏa thuận ban đầu, Bắc Kinh vẫn chưa đồng ý thảo luận về tranh chấp lãnh thổ ở Biển Đông. Bà Nguyễn Phương Nga, phát ngôn Bộ Ngoại giao Việt Nam, cho biết trong một tuyên bố: *“Các cuộc đàm phán vẫn đang diễn ra. Lập trường của chúng tôi đã nói rõ trong nhiều dịp, rằng quần đảo Hoàng Sa là một phần của các cuộc đàm phán giữa Việt Nam và Trung Quốc về các vấn đề trên biển”*. Các quan chức Trung Quốc chưa đưa ra bình luận chi tiết về các cuộc đàm phán, hiện đang ở vòng thứ tám, nhưng các phái viên và học giả của họ đã lặp đi lặp lại rõ ràng rằng sự chiếm đóng quần đảo Hoàng Sa của Trung Quốc không đưa ra thảo luận như một phần của các vấn đề còn tồn đọng với Hà Nội<sup>22</sup>.

*Thực hiện: Tuấn Anh*

---

<sup>21</sup>Bhaskar Roy, “Why China Is Subject To Suspicion And Hostility”, <http://www.eurasiareview.com/27082011-why-china-is-subject-to-suspicion-and-hostility-analysis/>

<sup>22</sup> Greg Torode, “Vietnam fails to bring China into Paracels talks”, SMCP 24/8